

Vrijdag 21 juni 1918 – ochtendeditie

Levensmiddelenvoorziening van België en Noord-Frankrijk.

Het Nederlands correspondentiebureau in Den Haag meldt ons:

Naar wij vernemen, zullen binnenkort de meest op de voorgrond tredende personen op het gebied van de levensmiddelenvoorziening van België en Noord-Frankrijk te 's-Gravenhage bijeenkomen, ten einde zo mogelijk met de betrokken regeringen maatregelen te beramen, waardoor in het zeer ernstig tekort aan levensmiddelen in die streken zal kunnen worden voorzien.

Naar wij van zeer bevoegde zijde vernemen, schijnt in het etappegebied en Noord-Frankrijk de toestand zodanig te zijn, dat slechts ogenblikkelijke hulp redding kan brengen.

Londen, 20 juni. Officieel avondbericht. Gisteravond hebben de Franse troepen twee geslaagde overvallen gedaan in de nabijheid van Loker, waarbij ze enige gevangenen hebben gemaakt. De Britse troepen hebben eveneens enige tegenstanders gevangen genomen noordoostelijk van Meteren.

Havre, 20 juni. Officieel. Woensdag laatstleden hebben de Belgische troepen verscheidene nachtelijke overvallen gedaan, welke door gevechten van man tegen man werden gevolgd. Er werden twee Duitse officieren en vijf soldaten door een Belgische patrouille gedood, die ook 14 gevangenen maakte.

Berlijn, 20 juni. In het 6800 km² groot gebied, dat de entente binnen drie maanden heeft verloren, bevinden zich in de streek van de Somme 52, in Vlaanderen 57 en aan de Aisne 15 steden, elk met meer dan 1000 inwoners.

Tijdens de krijgsverrichtingen van de 21^e maart tot de 21^e juni heeft de entente aan gevangenen verloren: in de slag van einde maart 94.400 man; in de slag in Vlaanderen 30.575 man; aan de Aisne en de Oise 85.000 man, in totaal 212.000 man. Aan kanonnen verloor ze in het geheel 2800 stuks, aan machinegeweren 8000.

Havre, 20 juni. Officieel. Het Belgische koninklijke echtpaar, vergezeld van generaal de Ceuninck, minister van oorlog en generaal Gillain, hoofd van de generale staf, heeft heden het vaandel overhandigd aan het 2^e regiment jagers te paard, als herinnering aan de gevechten bij Reigersvliet. Koning Albert sprak de troepen in het Frans en het Vlaams toe en ging daarna over tot het verlenen van onderscheidingstekens aan de officieren en soldaten. Vervolgens defileerde het regiment langs het ontplooid vaandel.

Vrijdag 21 juni 1918 – avondeditie

De Vlaamse Opera.

(Van onze correspondent Emanuel de Bom)

Antwerpen, 19 juni.

De Vlaamse Opera, plechtiger: het Nederlands Lyrisch Toneel, zal, onder directie van Henri Fontaine, na vier jaar zwijgen, de volgende winter weer opengaan.

In oktober aanstaande zal het ook 25 jaar geleden zijn, dat hier, onder de machtige drang van Peter Benoit, door Fontaine en Keurvels het Vlaamse Operagezelschap tot stand werd gebracht.

Ons stadsbestuur heeft haar instemming met de onderneming van de heer Fontaine te kennen gegeven door hem het kosteloos gebruik van de schouwburg toe te staan.

Naar ik hoorde, staat het vast, dat het seizoen geopend wordt met Paul Gilson's Prinses Zonneschijn. Verder behoren tot de op te voeren werken, Jan Blockx, De bruid der zee, August de Boeck, Winternachtsdroom, Roels' Pinksternacht; ook noemt men Martha van Flotow, Hoffmann's vertellingen van Offenbach, Pelléas en Mélisande van Debussy, en andere. Van de jonge componist Jef van Hoof zou Meivuur vertoond worden.

Behalve deze opera's zullen er enige concerten worden gegeven, gewijd aan nationale meesters, waarover naderhand meer.

Havre, 20 juni. We hebben aan minister Vandervelde, voorzitter van het internationaal socialistisch bureau, gevraagd, of het juist is, dat hij, met het oog op de conferentie te Londen, een ontmoeting zal hebben met Duitse en Oostenrijkse gedelegeerden.

Vandervelde heeft ons geantwoord: dit gerucht berust op niets. Ik ben volkomen onkundig van het plan, dat mij toegeschreven wordt.

Uit de Vlaamse beweging.

De Jong-Vlamingen.

Van onze medewerker:

Beetje bij beetje hebben onderscheidene activistische stromingen zich een bedding gevormd. Wie dit uitgaan in verschillende richtingen zou willen voorstellen als een ontbinding van het activisme, vergist zich deernlijk of bedriegt opzettelijk hen, die hem van advies wil dienen. Het is alleen waar, dat die stromingen nog niet gaan door

afgedijkte, blijvende beddingen; ze zoeken nog een beetje hun weg zoals de stromen het deden in onze lage landen: zich verenigend tussen eigen aanslibbingen, overvloeiend, zich uitbreidend, om dan weer, langs geheel andere wegen, hun wateren heen te sturen, en, met de aanwas van andere stromen, ten slotte ruime waterwegen uit te maken.

Geen activist te goeder trouw of, bij zijn partij kiezen voor het activisme, ging hij uit van de overweging: de tijden zijn rijp; nu of nooit moeten wij onze slag slaan; nu kunnen wij van de Belgische regering de inwilliging van onze eisen afdwingen; we willen er haring of kuit van hebben; blijft de regering tegenstreven, dan ... Een dreigend gebaar kwam er wel bij, doch tot welke daden men zou overslaan: wie had daar ook ernstig over nagedacht? Alleen een paar jonge drijvers, die de Vlaamsche Post opstelden, wisten bepaald wat ze zouden doen en hadden ook de moed om het te zeggen: ze zouden hun rechten willen veroveren, al moesten ze daartoe de hulp van vrienden inroepen. Wat werden toen deze jonge mannen door de leiders, die konden spreken, zo niet verketterd, althans als het ware vernietigd met hooghartige spot! En hoeveel van die leiders staan nu waar die jongeren reeds drie jaar staan?

De ontwikkeling van het activisme gebeurt met de onweerstaanbare consequentie van het vanzelfsprekende, en in oorlogstempo. Het eigen gouvernement had laten verstaan dat de tijden minder dan ooit geschikt waren om de gevraagde, diep ingrijpende wijzigingen in het nationale staatsleven in te voeren. Ze verkozen die te laten invoeren door de volkswil zelf, zodra deze zich vrij kon uiten in het Belgisch parlement. Kende de Belgische regering wel de mentaliteit van de radicale flaminganten? Ze rekende er zichtbaar op, dat de flaminganten, die uit vaderlandsliefde haar beslissing billijkten, ze ook allemaal met kracht tegen de ongeduldige partijgenoten zouden durven verdedigen. Dit was een vergissing, alleen verklaarbaar door

het feit dat zij ook geen begrip had van de macht, die de activisten in het Vlaamsgezind milieu konden ontwikkelen. De activisten stoorden zich niet verder aan de Belgische regering, ze gooiden het over een andere boeg en de vaart van hun beweging was niet meer te stuiten. Het ving aan met een begin van culturele zelfstandigheid door het stichten van een Vlaamse hogeschool. Het ging verder met een administratieve scheiding, waarin de meeste activisten niets anders zagen dan een aanpassing van het bestuur aan de taalnoodwendigheden van twee taalgebieden in België. De bestuurlijke scheiding moest aanleiding geven tot politieke scheiding, tot de afscheiding van Vlaanderen, los van het Waalse taalgebied, geheel zelfstandig, met eigen bestuur, eigen wetgevende en uitvoerende macht.

Daarheen hadden de radicale voorlopers, de Jong-Vlamingen, reeds lang koers gezet. Al bij de aanvang van de oorlog spraken ze over iets dergelijks, en in hun congres van 13 mei 1917 eisten zij openlijk het stichten van een zelfstandige staat Vlaanderen. Het hele jaar 1917 door, vernam men de weergalm van bekeerlingen en van activistische leiders tot deze idee. Hun verklaringen gingen alle in de eerste plaats tegen de Belgische regering en kwamen in hoofdlijnen neer op het grondbeginsel, dat de eerste leider van de Vlaamsche Post vroeger voorgestaan had en nog in zijn De Vlaamse Gedachte van 1 september 1916 duidelijk had geformuleerd: "Naarmate België sterker wordt naar buiten zal dus het Belgicisme, dat in zijn hoogste uitingen Frans is, versterkt worden en zullen Vlaanderens ontwikkelingsmogelijkheden inkrimpen."

De door de Duitsers ingestelde Raad van Vlaanderen bespoedigde de zaak, en snel volgden de daden elkaar op. De 11^e november 1917 verklaarden de voornaamste leden van die raad, op een vergadering der activisten te Brussel "de Haverse regering als vervallen" en spraken zij zich uit ten voordele van de politieke zelfstandigheid van

Vlaanderen. In zijn vergadering van 22 december 1917 besloot deze Raad van Vlaanderen de zelfstandigheid van Vlaanderen uit te laten roepen, en uit zijn schoot koos de Duitse overheid een aantal "gevolmachtigden", die het bestuur der Vlaamse ministeries op zich namen. Een verordening van 1 januari 1918, verschenen in het wet- en verordnungsblad van 26 maart 1918, bepaalde dat, met ingang van 1 januari 1918, de geldmiddelen van het Vlaams en Waals bestuursgebied afzonderlijk zouden beheerd worden. Het was de indeling van België in twee geheel zelfstandige gebieden.

Een aanmerkelijk aantal activisten willen dit paard van Troje nog niet binnenhalen; ze zullen zich afzijdig houden of mettertijd in de maalstroom meegerukt worden. De anderen schrikken voor het avontuur terug: de leuze van zelfstandigheid is voor hen te aantrekkelijk. Doch zulke leuzen zijn gemakkelijker te aanvaarden dan in werkelijkheid om te zetten. Omtrent de wijze van toepassing lopen de meningen uiteen, ook onder de activisten, die voor geen consequenties van hun eenmaal aangenomen zienswijze achteruit wijken, ook onder de leden van de Raad van Vlaanderen.

Men wist niet best wat men aan die zelfstandigheid had, en de commissie der gevolmachtigden bestudeerde de zaak verder en bracht in de vergadering van de Raad van Vlaanderen op 28 maart 1918 een stelsel vooruit, dat opheldering moest brengen. Dit stelselprogramma bestaat uit drie negatieve en drie positieve punten. De negatieve zijn: de status-quo ante is onmogelijk, de naam België wordt opgeruimd; Vlaanderen kan zich niet aansluiten bij een economische na-oorlog. De positieve punten zijn: politieke zelfstandigheid voor Vlaanderen met eigen regering en eigen vertegenwoordiging naar buiten; vrijheid van Vlaanderen om zijn toekomstige betrekkingen te regelen volgens de natuurlijke ligging van het land; Vlaanderen verwacht voor zijn vrijheid en zijn toekomst

Duitslands steun bij een internationale politieke regeling van het Vlaamse vraagstuk.

Al deze punten werden bij eenparigheid door de 82 aanwezige leden – op de 92 leden van de Raad – aangenomen. Behalve het punt van het "opruimen" van de naam België. Aan de naamafroeping hieromtrent namen 71 leden deel: 44 bracht een ja-stem uit, 24 zegden neen, 3 onthielden zich. Zij, die de naam België niet willen opruimen, verklaarden zich aanhangers van een herstel van België op grondslag van een persoonlijke of reële unie tussen de beide taalgebieden. Leden van de Raad van Vlaanderen verzwijgen zelfs niet dat onder hen, die het voorstel van de gevolmachtigden aannamen, velen in de mening verkeerden dat het alleen om een naam, en niet om een begrip ging, dat men liever meer van Vlaanderen dan van België zou spreken, en nog geen bepaalde afscheiding van de Walen bedoelde. De unionisten hebben naderhand, zelfs in het openbaar, hun zienswijze verdedigd tegenover de vurigste Jong-Vlamingen, die ze noemen "de geestdriftige, over-geestdriftige" leden van de Raad van Vlaanderen. Intussen hebben de minder geestdriftige leden er het bijltje toch bij neergelegd. Hoe zwak ook nog het politiek inzicht moet zijn van de meer bezadigde activisten blijkt uit het feit dat, terwijl in die vergadering van de Raad van Vlaanderen het zelfstandig-staan van Vlaanderen, onafhankelijk van België, slechts met een geringe meerderheid werd aangenomen, onmiddellijk daarna met 52 stemmen voor, 12 tegen en 10 onthoudingen, de eis goedgekeurd werd, dat Vlaanderen een eigen buitenlandse vertegenwoordiging zou bezitten. Een eigen buitenlandse vertegenwoordiging is de uiting van de meest soevereine zelfstandigheid van Vlaanderen, geheel los van het oude België, en die wordt door heel wat meer leden aangenomen van de zelfstandigheid tout-court.

Terecht heeft de heer A. Brijs onlangs, als voorzitter van het laatste Jong-Vlaams congres te Brussel, de verklaring kunnen afleggen: "We kunnen over onze invloed tevreden zijn: de Raad van Vlaanderen werkt langzamerhand "ons" programma uit."

De talen in het Belgische leger.

Het besluit van koning Albert der Belgen om bij het Belgische leger voor de duur van de oorlog een commissie in te stellen, die de strikte toepassing moet verzekeren van de wet van 2 juli 1913 betreffende het gebruik van de talen in het leger, alsook van de beschikkingen genomen ter uitvoering van die wet, berust op de overweging, dat het wenselijk is eenvormigheid te brengen in de toepassing van die beschikkingen en noodzakelijk de werking van die beschikkingen te controleren en dat slechts een centraal orgaan dat resultaat kan bereiken.

Het koninklijk besluit bepaalt het volgende:

De samenstelling van de commissie is als volgt:

Voorzitter: een opperofficier, te benoemen door de minister van oorlog, op voorstel van het hoofd van de generale staf. Leden: een officier per leger- of cavaleriedivisie. De leden worden benoemd door het hoofd van de generale staf, op voorstel van de bevelhebbers van de legerafdelingen.

De commissie is bestendig. De voorzitter en de leden van de commissie blijven hun ambt bekleden: de voorzitter gedurende heel de tijd van zijn tegenwoordigheid bij het veldleger, de leden gedurende heel de tijd van hun aanwezigheid in hun respectieve legerafdeling.

De voorzitter en de leden moeten een grondige kennis bezitten van de twee nationale talen.

De bevoegdheid van de commissie is bepaald als volgt:

- a) toezicht over de maatregelen van toepassing, genomen krachtens de wet van 2 juli 1913 over het gebruik der talen in het leger en der schikkingen die er uit volgen. Dit toezicht wordt, volgens de gevallen, op stukken of ter plaatse uitgeoefend;
- b) verslagen en voorstellen aan de minister van oorlog aangaande haar bijzondere rol;
- c) studie van alle aanvragen of voorstellen, die aan de commissie zouden gedaan worden tijdens het toezicht en uitwerking van daaruit spruitende verslagen, overzichten of ontwerpen.

De commissie wordt onder het rechtstreeks gezag van de minister van oorlog gesteld. De voorzitter staat in betrekking tot de minister, voor alles wat de dienst van de commissie betreft, onder verantwoordelijkheid van het hoofd van de generale staf. Een van de leden, dienstdoende als secretaris, aangeduid door de voorzitter, is met de briefwisseling gelast.

Het hoofd van de generale staf moet volgens de bevelen van de minister van oorlog, de taak van de commissie op zo'n brede schaal als mogelijk is, vergemakkelijken.

Koning Albert der Belgen heeft uit overweging dat een zichtbaar kenteken de militairen van alle rangen, die in de oorlog een kwetsuur ontvingen, dient te onderscheiden,. Een "kwetsuurchevron" ingesteld. Deze chevron wordt toegekend voor een kwetsuur, veroorzaakt door een oorlogsfeit en door de vijand toegebracht;

verscheidene in de loop van eenzelfde gevecht ontvangen kwetsuren tellen slechts voor één kwetsuur.

De brandwonden door vlammeende vloeistoffen alsmede de door de stikgassen veroorzaakte ongevallen en die aanleiding gaven tot verpleging in een divisiegezondheidsinrichting of in een hospitaal, moeten met de oorlogskwetsuren worden gelijkgesteld.

Het Belgisch Staatsblad bevat een besluitwet, waarbij bepaald wordt, dat iedere, tot een lijf-, boete- of politiestraf verwezen Belgische militair, indien hij er zich waardig toe toont, hetzij door een roemrijke daad, hetzij door een voorbeeldig gedrag voor de vijand, wat deze veroordeling betreft, in ere hersteld kan worden.

De besluitwet van 20 januari 1916 is hierdoor vervallen.

Belgen in Engeland.

Uit een officieel rapport blijkt, dat er op het ogenblik in Engeland 172.298 Belgische vluchtelingen verblijven. Daarvan wonen er te Londen alleen 50.463. Door de zorgen van het technisch comité heeft men het zo ver gebracht, dat de meeste van deze vluchtelingen een werkkring gevonden hebben. Zelfs hebben van de 1261 Belgen, die een zogenaamd vrij beroep uitoefenen, 631 een bezigheid gevonden, die geheel in aansluiting is met hun bekwaamheden.